

Tisztelt Közbeszerzési Hatóság!

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ (1051 Budapest, Arany János u. 1.) (a továbbiakban: ajánlatkérő) a nevében eljáró PUBLIC CONSULTING Kft. (1054 Budapest, Báthory u. 9. II. em. 6/A; képviselőre jogosult: dr. Kretter Diána ügyvezető) a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 98. § (2) bekezdés c) pontja alapján „Az Alexander Street, a British Medical Journals, a Cambridge University Press Journals, a IOPscience, valamint a Royal Society of Chemistry adatbázisokhoz, való hozzáférés biztosítása (2017)” tárgyban megindított hirdetmény nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárás vonatkozásában az alábbiak szerinti részletes indokolást adom elő:

I. ÁLTALÁNOS MEGÁLLAPÍTÁSOK AZ EISZ NEMZETI PROGRAM KERETÉBEN BESZERZÉSRE KERÜLŐ ADATBÁZISOK VONATKOZÁSÁBAN

1. Finanszírozási és gazdaságossági szempontok:

Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény 10.§ (2) bekezdése szerint az Elektronikus Információs szolgáltatás Nemzeti Program működtetésével kapcsolatos feladatokra a feladatot ellátó MTA Könyvtár és Információs Központ részére a LXII. Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap fejezet, 1. Hazai innováció támogatása cím terhére 2017. évben 1426,0 millió forint támogatást kell biztosítani. A finanszírozás egy részét a tagintézmények által befizetett önrész hozzájárulás képezi, és ezen felül a felsőoktatási intézmények számára az EISZ önrész fedezésére az EMMI Oktatásért Felelős Államtitkársága is nyújt támogatást (2016-ban 1400 m Ft céltámogatást nyújtott). A céltámogatás terhére az EISZ adatbázisok előfizetési díjának önrész befizetései számolhatók el.

Fontos kiemelni, hogy az EMMI csak meghatározott adatbázisok kifizetésére nyújt támogatást az intézmények részére, így ezzel mintegy meghatározza a beszerezhető adatbázisok körét. A felsőoktatási intézmények nincsenek olyan pénzügyi helyzetben, hogy saját költségvetésükből ilyen drága adatbázisokat meg tudjanak rendelni, így anyagilag teljes mértékben rá vannak szorulva az EMMI támogatására is.

A költségvetési támogatás összege évek óta változatlan, ellenben az adatbázis szolgáltatók évről évre folyamatosan emelik az árakat, amit a lenti Projekt indikátorok elnevezésű táblázat is jól mutat. A beszerzési igény meghatározásának egyik fontos indikátora az adatbázisok ára, illetve az ár lehető legalacsonyabb szinten történő megállapítása. A 2017/18-as előfizetési időszakra indikatív árajánlatokat bekérésre került sor, a szolgáltatóktól. **Az ajánlatok év végéig érvényesek, azzal a feltétellel, hogy Ajánlatkérő elindítja a vonatkozó közbeszerzési eljárást. Több esetben a szolgáltatók kizárólag egy ideig sikeres, közbeszerzési szerződéssel lezárt eljárás esetén vállalnak kötelezettséget a korábbi indikatív árajánlatuk tartására. Mindezekre figyelemmel ezen esetekben a késedelem magával vonja a közpénzek ésszerűtlen, és hatékonyan aligha nevezhető felhasználását.**

Fontos kiemelni, hogy az adatbázis előfizetések piaci működésének specialitása, hogy akkor tudnak a szolgáltatók kedvező árakat garantálni, ha egy adott intézménynek, intézményi körnek folyamatos előfizetése áll fenn. **Amennyiben az előfizetések folytonossága megszakad, úgy a szolgáltató új belépőnek fogja tekinteni az intézményeket és nem fog számukra a jelenlegi díjszabáshoz hasonló kedvezményes árakat biztosítani.** Ezen gazdaságossági megfontolás is minden évben szerepet játszik abban, hogy Ajánlatkérő hogyan határozza meg a beszerzési igényét. Tehát a beszerzési igény meghatározása nem önkényes, versenyszűkítő és öncélú választása az Ajánlatkérőnek, hanem a szakmai igények mellett a gazdaságossági szempontokat is figyelembe veszi. Különös tekintettel a fentebb leírt finanszírozási modellre, és az évek óta változatlan összegű támogatásra, amelyet az alábbi táblázat támaszt alá:

PROJEKT INDIKÁTOROK	2012	2013	2014	2015	2016	Megjegyzés
Előfizetett adatbázisok száma	19	20	22	23	26	A beszerzett adatbázisok száma 2012 óta 37%-kal nőtt.
Tagintézmények száma	92	138	140	147	183	Az intézményi kör létszáma 2012 óta

						95%-kal nőtt.
Központi támogatás (ezer Ft)	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000	A központi támogatás összege nem változott.
Intézményi önrész főkönyvi kivonat szerint (ezer Ft)	297 193	582 152	813 769	1 006 506	1 665 518	A befizetett intézményi önrészek összege (nettó Ft) 2012 óta 460%-kal nőtt.
Adatbázis-beszerzésre fordított összeg főkönyvi kivonat szerint (ezer Ft)	1 605 417	2 121 543	2 291 382	2 527 798	2 955 164	Az adatbázis beszerzésre fordított összeg 2012 óta 84%-kal nőtt.
Teljes projekt költségvetés (ezer Ft)	1 723 193	2 008 152	2 239 769	2 432 506	3 091 518	A teljes projekt költségvetés 2012 óta 79%-kal nőtt.
Támogatás intenzitása	83%	71%	64%	59%	46%	

Amennyiben Ajánlatkérőnek, mint központi beszerző szervnek megszakadna az adatbázisokra vonatkozó és a legtöbb esetben évek óta fennálló előfizetése, és/vagy új adatbázisok előfizetésére kerülne sor, úgy az előfizetési díjak lényegesen megnövekednének, amely veszélyeztetné az EISZ Nemzeti Program működését, hatékonyságát, sőt adott esetben az EMMI támogatás elvesztésével még kevesebb adatbázis kerülhetne megrendelésre.

Amennyiben az Ajánlatkérő nem tudja biztosítani az EISZ Nemzeti Program folyamatos működését a korábbi évekhez hasonlóan, és az intézmények számára nélkülözhetetlen adatbázisok szolgáltatását, úgy sérül az 1079/2012. (III.18.) Kormányhatározat alapján meghatározott kormányzati célkitűzés a hazai felsőoktatás és kutatói szféra, valamint a magyar és határainkon túli magyar állománnyal rendelkező közgyűjtemények számára online tudományos folyóiratok, adatbázisok nemzeti licenc keretében történő előfizetésének biztosítása.

A legnagyobb veszteség azonban az egyetemi és kutatói közösséget éri, hiszen mint végfelhasználók, nem fognak hozzáférni az intézményeik által megrendelt tudományos forrásokhoz, amennyiben a közbeszerzési eljárás elhúzódása/ bármely okból történő /meghiúsulása vagy eredménytelensége okán a szolgáltatók korlátozzák, vagy teljes egészében leállítják a szolgáltatást 2017. január 1. napjától.

2. Az adatbázisok egyediségét alátámasztó szempontok

Az egyes szolgáltatók az előfizetői szerződések keretében teljes tartalmakhoz biztosítanak hozzáférést. Nem lehetséges tehát az adatbázisok tartalmából igény szerint „válogatni”. Mindezek alapján a felhasználónak a számára fontos folyóiratokhoz való hozzáféréseken túl olyan tartalmakhoz való hozzáférés ellenértékét is ki kell egyenlítenie, amelyekben számos, általa nem használt, vagy kevéssé használt tartalom is van. Ezzel összefüggésben fontos hangsúlyozni, hogy az EISZ Nemzeti Program keretében beszerzendő adatbázisok szerzői jogvédelem alatt álló gyűjteményes művek, amelyek egyéni eredeti jellege nem pusztán adott tartalom egyediségéből, hanem a tartalmak, hivatkozások meghatározott szempontok mentén történő válogatásából is fakad.

A tudományos kutatás három alapvető paradigmája, hogy

- i) az eredményeket csak egyszer szabad publikálni, és a továbbiakban az elsőként publikált eredményre hivatkozni kell;
- ii) a kutatónak minden, a kutatási témájában megjelent eredményt ismernie kell, és a relevánsakra reflektálnia is szükséges;
- iii) nélkülözhetetlen a tudományterület legfrissebb eredményeinek ismerete.

i). Az eredmények egyszeri publikálásának követelménye megjelenik mind a kiadók működésében, mind a szerkesztőségi előírások szintjén, és része a kutatói etikának is. **Nem csupán mások eredményeit nem lehet újra közölni, de a saját eredményeket sem lehet ismételtén publikálni más folyóiratokban. Mindebből következik, hogy a tudományos folyóiratok egyedi tartalmakat közölnek, egyik folyóirat sem helyettesíthető egyetlen másikkal sem.** Egy egyszerű példával élve: a tudományos folyóiratokat tartalmazó adatbázisok teljesen más struktúrában épülnek fel, mint a napilapok. Ez utóbbiak többé-kevésbé ugyanazokról a köztudomású tényekről írnak, ugyanazokat a napi eseményeket dolgozzák fel, más és más szemszögből, de újdonságot, a szó valódi értelmében nem jelentenek. Ezzel szemben a tudományos művek mindegyike egy-egy új kutatási eredményt dolgoz fel, ami egyedi és megismételhetetlen, és sehol máshol nem publikált. Így amikor egy kutató professzornak tudományos művekre van szüksége a kutatói munkájához, akkor adott esetben az egyiket az egyik szolgáltató adatbázisában található folyóiratban találja meg, míg a másikat egy másik szolgáltató adatbázisában. Így ezek az adatbázisok egymással nem helyettesíthetőek, egyik nem tud a másiknak alternatívája lenni.

ii). A kutatók munkája során elengedhetetlen a kutatási téma teljes irodalmának ismerete. **A közlemények bírálói, szerkesztői visszautasítják azokat a kéziratokat, amelyek nem ismertetik adekvát módon a kutatás állását az adott területen, vagy nem reflektálnak releváns eredményre,** tehát a fenti i) ponttal szoros összefüggésben ismét kijelenthető, hogy **ahhoz, hogy a magyar kutatók továbbra is világszínvonalú kutatási eredményeket tudjanak produkálni, több hasonló témájú, de tartalmában mégis más adatbázist kell biztosítani számukra.** A tudományos fokozatok megszerzésénél is követelmény a téma szakirodalmának teljes körű ismerete. Mindebből az következik, hogy a kutatóhelyeknek törekedniük kell a szakterületükön közlő folyóiratok közül minél többnek, lehetőség szerint az összesnek a beszerzésére, releváns folyóirathoz való hozzáférésről nem mondhatnak le. És főként **nem mondhatnak le olyan folyóiratokról, amelyeket már több éve folyamatosan előfizetnek, hiszen egy-egy kutató tudományos munkássága, egy-egy szakterülethez kötődik, és általában ugyanazon folyóiratokban publikálja az adott kutató a műveit, így a tudományos munka kontinuitása is csak a korábbi előfizetések fenntartásával biztosítható.**

iii). Az eredmények egyszeri publikálásával szorosan összefügg az eredmények első publikálásának jelentősége. **Az első, független publikáció hoz elismerést, ugyanannak az eredménynek második publikálása már jóval kisebb jelentőségű.** Ennélfogva elengedhetetlen a legfrissebb eredmények ismerete, ennek hiányában a kutató kockáztatja, hogy már mások által elért eredményekre törekszik; ennek birtokában a legújabb kutatásoktól elrugaszkodva a legmesszebbre juthat előre. A tudományos kutatások nagyon drágák, megszervezésük és lefolytatásuk, különösen bizonyos tudományterületeken, rendkívül költségintéző berendezések beszerzésével és működtetésével valósítható meg. **Ezért gazdaságossági szempontok alapján is kiemelten fontos a kurrens tudományos tartalmak folyamatos elérése, annak érdekében, hogy a magyar fejlesztési pénzekből ne költünk olyan kutatásokra, amelyeket máshol már megvalósítottak és az eredményei hozzáférhetők az EISZ által előfizetett adatbázisokban. Tehát kiemelten fontos, hogy a magyar kutatók elsőként tudják publikálni a tudományos eredményeiket.**

3. A beszerzési igény meghatározásának jogszerűségét alátámasztó szempontok:

A Kbt. 98. § (2) bekezdés c) pontjához kapcsolódóan a Kbt. indokolása rögzíti, hogy

„Vizsgálni kell, hogy a kizárólagos jogok védelme és a szerződés tárgya között fennáll-e szoros ok-okozati összefüggés, amely miatt a szerződést valóban csak egy meghatározott szervezet, személy képes teljesíteni. Egyrészről nem vitatható, hogy az ajánlatkérő jogosult a beszerzés tárgyát meghatározni. Ugyanakkor az ajánlatkérő által megfogalmazott beszerzési igény (mint a szerződés tárgya) tekintetében kell olyan kizárólagos jognak fennállnia, amelyből az következik, hogy ha az ajánlatkérő az igényeinek megfelelő dolgot kívánja beszerezni, az arra vonatkozó szerződést kizárólag az adott szervezettel kötheti meg.”

A tárgybeli jogcímet a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény 94. § (2) bekezdése c) pontjában szintén tartalmazta, amely jogcím jogszerűségének fennállását a Közbeszerzési Döntőbizottság a Kbt.

98. § (2) bekezdés c) pontjában rögzített (a korábbi Kbt.-ben foglaltakhoz képest kibővített) szempontokra is figyelemmel vizsgált.

A Kúria által Kfv.III.37.158/2015/11. számon meghozott ítélet a beszerzési igény meghatározása kapcsán egyébeken mellett a következőket rögzíti:

„A Kbt. 94. § (2) bekezdés c) pontjához fűzött miniszteri indoklásra is figyelemmel a Kúria álláspontja szerint a törvény a kizárólagos jog esetében nem követeli meg, hogy egy személy vagy szervezet legyen csak képes fizikailag teljesíteni, mivel ezen kritériumoknak csak azok a termékek és szolgáltatások felelnének meg, amelyeknek piacán nincsen verseny, hanem arról az esetről van szó, amikor a szerződést egy kizárólagos jog fennállása miatt jogszerűen csak egy szervezettel (személlyel) lehet megkötni. A potenciális piaci verseny megléte tehát a Kbt. 94. § (2) bekezdés c) pontja szerinti eljárás jogszerűség vonatkozásában nem törvényi követelmény, irreleváns tényező. Annak van jelentősége, hogy az ajánlatkérő adott konkrét beszerzés tárgya kapcsán áll-e fenn kizárólagos jogok védelme vagy sem.”

A szerzői művek egyedülállóságához azok egyéni, eredeti jellegéből fakadóan nem férhet kétség. Ebből következően tehát tudományos szempontból reális alternatíva sem képzelhető el, ha Ajánlatkérő célja a legmagasabb szintű tudományos szakmai ismeretanyag megszerzése. Annak eléréséhez ugyanis minden tudományos eredmény ismerete szükségeltetik, így amennyiben valamely tartalmak között tudományos értelemben nincs átfedés, úgy azok egymással történő helyettesítése – a kitűzött cél figyelembevételével - aligha képzelhető el, melyre figyelemmel valamennyi tartalom beszerzése indokolt lehet.

Ajánlatkérő, mint az EISZ Nemzeti Program működtetéséért felelős központi beszerző szerv célkitűzése e körben:

- a) Tudományos tartalomszolgáltatás a hazai felsőoktatásban és nonprofit kutatásban résztvevők számára;
- b) Közművelődési feladatok ellátása az előfizetői kör tagjai, a hazai közgyűjtemények, megyei könyvtárak és levéltárak, valamint a határainkon túli közintézmények magyar állománnyal rendelkező nyilvános könyvtárai számára

Jelen pontban foglaltakra figyelemmel Ajánlatkérő joga a közbeszerzési eljárás (szerződés) tárgyának meghatározása, amely tekintetében a jelen pontban, valamint a II. fejezetben foglaltak alapján nem létezik reális alternatíva a beszerzés tárgyát illetően. Továbbá a beszerzési igény meghatározására - a közbeszerzési eljárás megindításáról szóló tájékoztatásban rögzített, és tudományos/szakmai szempontokat képviselő Programtanácsi döntés alapján - nem önkényes módon került sor. E körben rögzítendő, hogy Ajánlatkérő nem a piacon elérhető tartalmakhoz igazítva határozta meg a beszerzési igényét, hanem a beszerzési igényének a meghatározását követően megvizsgálva a piacot állapította meg, hogy létezik olyan tartalom, amely teljes egészében megfelel a beszerzési igényének, és amely tartalom tekintetében kizárólagos jog áll fenn, így a Kúria fenti ítéletében foglaltakra is figyelemmel Ajánlatkérő álláspontja szerint a tárgybeli jogcím feltételei fennállnak.

II. A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁS TÁRGYÁT KÉPEZŐ ADATBÁZISOK EGYEDISÉGÉT, MÁS ADATBÁZISSAL NEM HELYETTESÍTHETŐSÉGÉT ALÁTÁMASZTÓ SZEMPONTOK:

Alexander Street

Az Alexander Street beszerzése a hazai egyetemi és kutatói közösség számára egy nyitást jelent a korszerű, a felsőoktatásban egyre inkább elterjedő audiovizuális tudományos tartalmak irányába. Az adatbázis egyes csomagjaiban több ezer órányi rendezett audiovizuális anyag (zenei és egyetemi oktatóvideók), kották, egyetemi tankönyvek érhetőek el. Az Alexander Street adatbázis jelenleg egyedülálló a hazai tudományos tartalomszolgáltatás világában, mert olyan újszerű formában jelenít meg tudományos információkat, amely a fiatal generációt innovatív módon szólítja meg.

British Medical Journal

Az adatbázis a British Medical Association gondozásában megjelenő British Medical Journal felületéhez és 28 további orvosi folyóirat teljes szövegéhez biztosít hozzáférést. A BMJ az orvostudomány egyik legfontosabb folyóirata, de ezen túlmenően az online felület tudományos közösségi fórumként üzemelve segíti a naprakész orvostudományi kommunikációt. A kurrens folyóiratcikkekén túl videók, blogbejegyzések és az 1840-ig visszamenően kereshető archív cikkgyűjtemény is elérhető a felületen.

Cambridge University Press

A Cambridge University Press (CUP) Journals a világ egyik legnevesebb egyeteme által az egyetemi kutatói közösségnek létrehozott online folyóirat adatbázisa. Szinte valamennyi tudományterületet lefedi,

a humán-, a társadalom- valamint a természet-, és alkalmazott tudományokat egyaránt. A humán- és társadalomtudományok között kiemelt szerepet kap a történelem és a nyelvészet, a politikatudomány és a nemzetközi kapcsolatok, az alkalmazott tudományokon belül a környezet és környezetvédelem, a mezőgazdaság, és az orvostudományon belül az idegtudomány valamint az orvosbiológia is. A CUP kiadványai a tudományterületükön vezető szerepet töltenek be, az itt megjelenő publikációk a legújabb eredményeket tartalmazzák. Így az ezekben megjelenő tartalmak elengedhetetlenek a haladó szellemiségű kutatás és a magyar tudományos közösség munkájához.

A CUP jelenleg 350 olyan lektorált egyetemi folyóiratot ad ki, amelyek egyetlen más adatbázisban sem hozzáférhetők.

IOP Science

Kizárólag ebben az adatbázisban érhető el teljes szöveggel az Institute of Physics (IOP) kiadócsalád összesen több mint 70 természettudományi – elsősorban fizikai – folyóiratainak legfrissebb számai.

Royal Society of Chemistry

A kémiai adatbázisban a világ egyik vezető kémiai szervezetének több mint 35 folyóirata érhető el teljes szöveggel.

Az előfizető intézmények az előfizetés keretében ún. Open Access vouchereket is kapnak, amelyek segítségével az intézmények kutatói meghatározott számú tanulmányt külön költség nélkül nyílt hozzáféréssel jelentethetnek meg a kiadó folyóirataiban.

A Royal Society of Chemistry folyóiratainak legfrissebb számai csak ebben az adatbázisban férhetők hozzá.

Kérem, a fentiek szíves tudomásulvételét.

Kelt Budapesten, 2017. március 7. napján

Tisztelettel:

PUBLIC CONSULTING Kft.

.....
PUBLIC CONSULTING Kft.

képv.: dr. Kretter Diána ügyvezető önállóan